

Les set vides de J. A. Samaranch

Aquesta és la setmana de Samaranch. Els dies 11 i 12 presentarà les reformes al COI davant la 110a assemblea de l'organització, i el dia 15 es defensarà de l'acusació de corrupció davant el Congrés dels EUA. De nou posa a prova la seva capacitat de supervivència.

Durant tota la seva trajectòria pública, Joan Antoni Samaranch ha estat tocat pel do de l'oportunitat, sempre s'ha trobat en el lloc adequat en el moment oportú. Durant l'etapa franquista, durant la transició i en els últims vint anys, ja en democràcia. En la política i en els negocis.

Després de la forta crisi viscuda al si del COI a principis d'aquest any semblava que Samaranch havia de viure el seu primer revés important. Tanmateix i, malgrat la pressió de les multinacionals nord-americanes, el president del COI va rebre el suport majoritari dels 115 membres del COI durant l'assemblea extraordinària celebrada el passat mes de març. Samaranch, doncs, podria esgotar el seu mandat al 2001.

Tal i com els més estrets col·laboradors de Samaranch no es cansaven de repetir: "el vaixell ha estat tocat, però no enfonsat". De fet, la contraofensiva de Samaranch no s'ha fet esperar.

Una crisi sense precedents. El desembre de 1998 el vice-president del COI, Marc Hodler, denunciava la corrupció d'alguns membres de l'organització olímpica. L'escàndol per les irregularitats en l'elecció de Salt Lake City com a seu dels Jocs d'Hivern del 2002 servia d'excusa perquè alguns sectors interessats en el final de l'era Samaranch demanessin la seva dimissió. A més, el que havia de ser el successor natural de Samaranch, Un Yong-kim, també es veia tocat per les acusacions de corrupció.

Les crítiques dirigides contra el COI durant la conferència mundial sobre el dopatge per la seva tolerància amb aquesta pràctica i les revelacions de favoritisme d'ex-presidents de l'organització internacional minaven l'anomenat "esperit olímpic". Mentre els esportistes nord-americans estrenyien encara més el cercle al voltant de Samaranch, la polèmica amb el go-

El pagament de l'IVA implicava un cert control per part de l'administració local dels comptes del Comitè Olímpic Internacional.

vern suís sobre l'exoneració fiscal del COI, amb seu a Lausana, acabava de complicar les coses just abans de l'inici de l'assemblea extraordinària prevista pel 17 i 18 de març.

Amb molt poc de tacte polític, el ministre suís de l'Esport, Adolf Ogi, recomanava públicament als mitjans de comunicació locals de no criticar el COI si no volien que la candidatura de la ciutat suïssa de Sion als Jocs d'Hivern del 2006 es veiés perjudicada. Establint el lligam directe entre les dues qüestions, Ogi ofería als adversaris de

la candidatura helvètica l'ocasió de denunciar una possible corrupció del COI induïda per les autoritats federals.

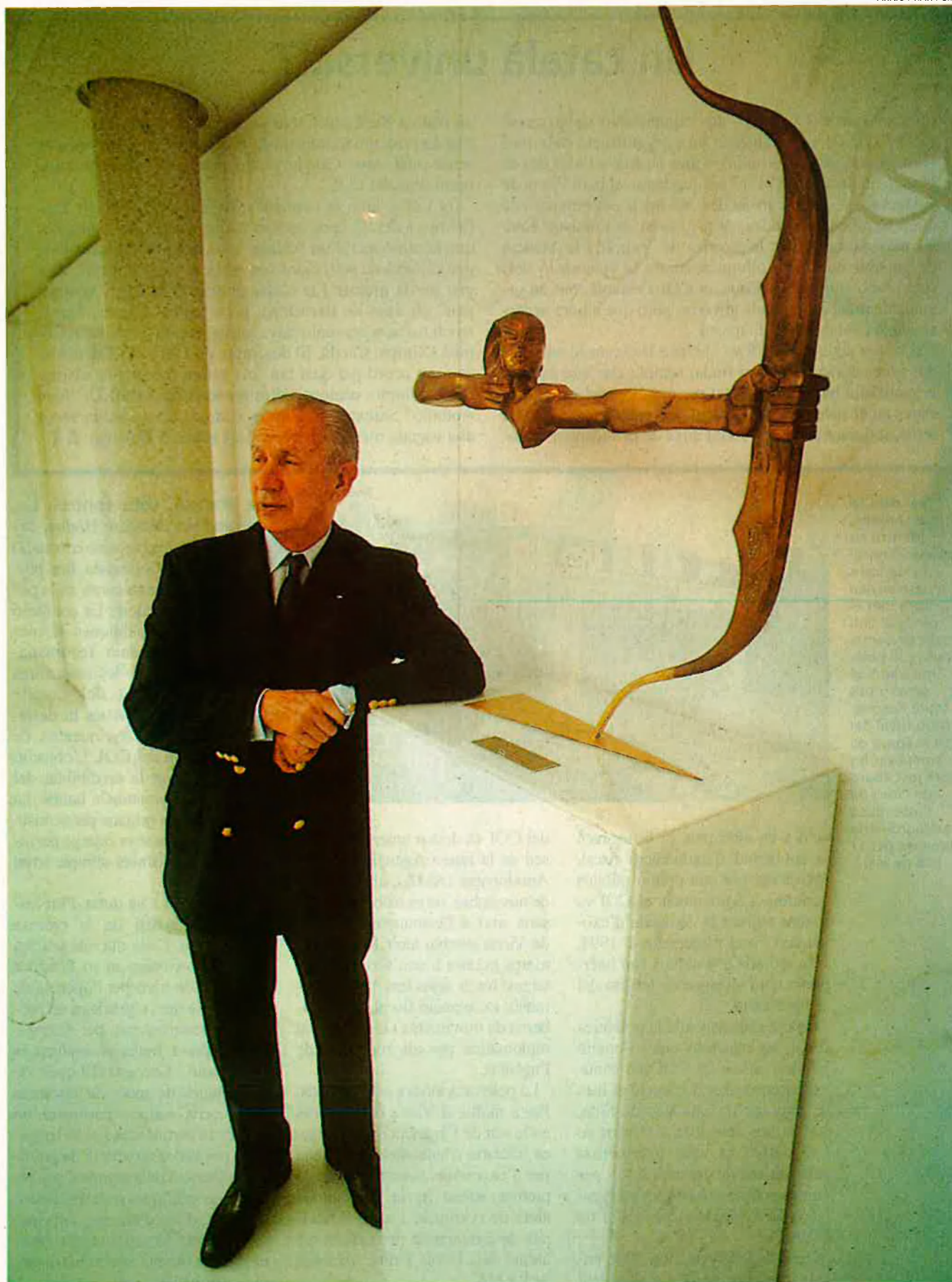
Lausana, 'mon amour'? El pagament de l'IVA implicava un cert control per part de l'administració local dels comptes del COI. Fins ara, el COI no estava obligat a donar explicacions sobre la seva gestió a ningú. De fet, amb la introducció d'aquest impost, el COI no tenia gaire a perdre, només la privatització dels seus comptes.

Fins el 1948, els ingressos del COI es basaven principalment en la cotització dels seus membres. Gràcies a l'aportació de les ciutats olímpiques i, sobretot, a l'entrada de la televisió als estadis, els ingressos del COI s'han disparat en els darrers anys.

Amb el temps, el COI ha esdevingut una espècie de "banc de l'esport". Els beneficis que obté per la venda dels drets de televisió i dels patrocinadors només transiten per Suïssa per ser distribuïts entre el mateix COI, les federacions esportives internacionals i els comitès nacionals olímpics. L'aplicació de l'IVA, doncs, havia de limitar-se a les despeses corrents realitzades a Suïssa. Segons alguns experts, el COI podria, fins i tot, sortir guanyant ja que podria recuperar l'IVA que li seria facturat i, a més, millorar la pròpia gestió.

Tanmateix, l'obligació d'assegurar una major transparència administrativa, provocà una forta reacció entre els dirigents del COI. Samaranch arribà a amenaçar d'anar

ARXIU / RAFA GIL

Un català universal?

Encara que el COI sigui una organització no governamental (ONG) especialitzada en l'organització dels Jocs Olímpics, la seva influència política ha anat a l'alça des de la seva fundació el 1894. El seu fundador, el baró Pierre de Coubertin, ja va incloure-hi des dels inicis dos objectius de clara significació política: la promoció de l'amistat entre les nacions mitjançant la pràctica de l'esport, i la intenció de garantir una treva olímpica durant la celebració dels Jocs. Amb aquests propòsits, el COI s'establí com un organisme independent dels governs, però que alhora necessitava la col·laboració d'aquests.

Si bé per alguns, el COI va ajudar a la distensió entre els dos blocs durant la guerra freda, sembla clar que aquesta organització ha servit sobretot per a reforçar el paper dels estats en el sistema internacional. Un procés que s'ha vist reforçat durant els gairebé vint anys de presidència de Jo-

an Antoni Samaranch. No és cap misteri que Samaranch mai ha vist amb simpatia la possibilitat que les nacions sense estat, com Catalunya, tinguessin un comitè olímpic propi dins del COI.

Tot i així, amb la nominació de Barcelona per als Jocs Olímpics del 92, certs sectors socials i esportius esperaven que la presència d'un "català" a Lausana faria possible la participació de seleccions catalanes al màxim nivell. Elogiat per la premsa i la classe política per haver "aconseguit" els Jocs de Barcelona, pocs mesos després, Samaranch barrava per molts anys les aspiracions d'un futur Comitè Olímpic Català. El desembre de 1992, el COI arribava a un acord pel qual tan sols serien reconeguts els comitès olímpics nacionals d'estats admesos a l'ONU. "Juan Antonio" Samaranch, com és conegut arreu, havia servit una vegada més els interessos del regne d'Espanya. **J. T.**

Seu del COI a Lausana. Mentre els esportistes nord-americans estrenyien encara més el cercle al voltant de Samaranch, la polèmica amb el govern suís sobre l'exoneració fiscal del COI acabava de complicar les coses just abans de l'inici de l'assemblea extraordinària prevista pel 17 i 18 de març.

ARXIU / RAFA GIL

se'n a un altre país, si li negaven la sol·licitud d'exoneració fiscal. Pressionat per una opinió pública contrària a Samaranch, el COI va acabar retirant la demanda d'exoneració fiscal presentada el 1994. Una retirada que alguns van interpretar com un signe de feblesa del seu president.

Una vegada acabada la polèmica fiscal, les relacions entre l'opinió pública suïssa i el COI van continuar essent tenses. L'elecció el mes de juny de Torí, en lloc de Sion, com a seu dels Jocs d'Hivern de l'any 2006 ha estat interpretada pels mitjans de comunicació i per alguns polítics com un acte de venjança de Samaranch per l'afer de l'IVA.

Quan la ferida de Sion 2006 encara no estava tancada, el president

del COI va deixar entendre que la seu de la futura Agència Mundial Antidopatge (AMA), creada el 10 de novembre, no es trobaria a Lausana sinó a l'estranger. La ciutat de Viena sembla tenir tots els números gràcies a una sèrie d'avantatges força apreciats per Samaranch: exoneració fiscal, major llibertat de moviments i la immunitat diplomàtica per als membres de l'agència.

La polèmica torna a estar servida. Per a molts, si Viena es convertís en la seu de l'agència antidopatge, es tractaria d'una nova represàlia per l'excessiva cobertura que la premsa suïssa havia dedicat als afers de corrupció i a les dificultats de Samaranch per calmar els ànims dels Estats Units, exclosos de l'AMA.

La premsa, sota control. Les declaracions de Marc Hodler, denunciant alguns casos de corrupció entre la família olímpica, han provocat un important canvi en la política de la institució. La comissió COI-2000 feia públiques el mes d'octubre cinquanta recomanacions per reformar les estructures i el funcionament del Comitè Olímpic. Entre aquestes hi destaca la limitació a dos mandats de la presidència del COI. L'objectiu final: recuperar la credibilitat del COI. Però Samaranch també ha optat per altres mitjans per aconseguir millorar la seva imatge personal i la del moviment olímpic arreu del món.

Així, el COI s'ha dotat d'un instrument d'anàlisi de la premsa força eficaç. Cada dia, els articles de 4.000 periòdics en sis llengües diferents són triats per l'agència de notícies Reuters i, gràcies a un programa desenvolupat per Datops, una empresa francesa analitza la informació. Les estadístiques de freqüències de mots, la distància entre certs termes permeten de definir la pertinència i el to (negatiu o positiu) d'un article de premsa, l'obtenció dels resultats per regions geogràfiques o el seguiment de la circulació d'algunes informacions o cites són alguns dels avantatges que ofereix aquest nou sistema informàtic.

Des de fa sis mesos, Samaranch llegeix cada setmana les anàlisis obtingudes per un sistema que costarà al COI uns quants milions de pessetes l'any. Les primeres conclusions generals són impressionants. En primer lloc, pocs són els qui entenen el funcionament del COI. En segon lloc, el seu paper en la preparació dels Jocs Olímpics és encara avui dia mal conegut.

Una de les primeres víctimes d'aquesta iniciativa ha estat el diari de Lausana *24 heures*. Després de publicar diferents articles i acudits sobre els escàndols de corrupció i la polèmica de l'exoneració fiscal, el COI mitjançant les autoritats municipals sembla que va pressionar aquest periòdic perquè canviés radicalment el to de les notícies referides al president del comitè olímpic. En pocs dies, *24 heures* passava de la crítica virulenta a publicar declaracions de diferents personatges públics en favor de Samaranch. Malgrat les tímides protestes d'alguns periodistes d'aquest diari, l'afer ha quedat aparcat.

Després d'alguns mesos força moguts, Samaranch comença a respirar tranquil des que ha vist que la premsa d'arreu del món ha deixat de demanar-li la dimissió. Cada dos mesos, el president del COI convida alguns periodistes locals al seu castell de Vidy per compartir un bon esmorzar i molta cortesia. Els temes calents no formen part de la xerrada informal.

La contraofensiva del president del COI sembla que va donant els fruits esperats. Caldrà veure si la nova estratègia de Joan Antoni Samaranch li assegurarà l'esgotament del seu mandat previst pel setembre del 2001. Les advertències del congressista nord-americà Fred Upton d'eradicar la "cultura de la corrupció" del COI apunten l'actual president. Samaranch, però, compta encara amb molts aliats fidels a Europa i a les federacions internacionals.

Tot i així, la fi del regne del president del COI s'acosta inexorablement i, de ben segur, la nova etapa pública de Samaranch no es trobarà a Suïssa.

Jordi Tejel (Lausana)

Supervivent

Jaume Boix

Quan, ara fa un any, començaven a saltar guspies a Salt Lake City i les primeres demandes de canvis al CIO arribaven a Lausana amb forma d'ecos llunyans, Samaranch encara responia amb la vella cançó, democràcia, diuen?, què volen, una ONU amb un consell de seguretat que veti tot allò que no li plagi?, que no saben que el CIO és un club privat, que no representem cap país sinó a l'inrevés, els membres representen el CIO als països? i tal i qual i tot això. M'ho va respondre un matí al seu pis de Barcelona amb suc d'aranja per esmorzar. Era lògic: feia un hivern molt nevat a Utah i no semblava que el foc hagués de prendre.

Però la premsa va convertir aquella minúcia (150 milions, tot plegat, ja em diran) en una escandaleria superlativa. Ves-li al darrere, a la premsa: ja que les condicions no eren favorables a un incendi, va provocar una bola de neu enorme, una gran allau. Quan al cap de poques setmanes Samaranch es va veure a les primeres planes del *Wall Street Journal*, del *Financial Times*, de *The Economist*, del *Time* i el *Newsweek*, del *New York Times*, del *Post* i el *Times*, de l'*Independent*, de *Le Monde*, del *Corriere* i del *Frankfurter* i l'*Spiegel*, llavors primer va dir, vés; no sabia que fóssim tan importants, i després es va començar a preocupar. Sobretot perquè aquella impagable campanya publicitària començava a preocupar els patrocinadors del CIO.

No li havia fallat el nas, li havia fallat la premsa. La premsa està tan malament que fins i tot desorienta aquells que la coneixen com si l'haguessin parida. Es com quan un jugador d'escacs expert fa una partida amb un neòfit que li surt amb moviments absurds i delirants: costa més jugar així que no pas contra un rival de més nivell. Ara: l'expert sol guanyar, de totes maneres. Igual com va fer amb les fel·lacions de Clinton i no amb els bombardejos del seu exèrcit, així mateix va actuar la premsa, obrint portades i editorials i escrivint grans reportatges sobre 150 milions de res, una mamada, sense parar compte que el que el CIO maneja són quantitats infinitament més sòlides i respectables. Saben què paga la NBC pels drets dels Jocs fins el 2008? 345.000 milions de pessetes. Saben què han pagat entre una dotzena de patrocinadors —quasi tots dels Estats Units— entre 1993 i 1996? 125.000 milions. Perquè es facin una idea de l'alçada de mires del periodisme actual, sempre a punt per investigar-ho tot amb aquella competència que el caracteritza.

Davant l'allau, deia, a Samaranch se li va activar l'instint de supervivència, que vol dir el *savoir faire* que sempre li ha anat tan bé. I un matí de gener asolellat barceloní, amb un altre suc d'aranja, el que em responia com si res era, volen democràcia?, cap problema. I va posar en marxa el canvi d'estructures —abans això volia dir revolució— del CIO, consistent a tallar el caparró a quatre cacicots del tercer món i a convertir el club olímpic en una organització més o menys (més que mai, en tot cas) representativa de les forces vives de l'esport, negociants inclosos, és clar. Si se'n surt —i se'n sortirà, poc el coneixen—, Samaranch passarà a la història com el gran renovador del Moviment Olímpic. No es tracta del que ell cregui ni de si ho fa de grat o per força. Ho farà. Sorprenent? Potser sí pel periodisme lewinskià, que no sap que el principal mèrit de Samaranch és ser un supervivent, un home amb un talent extraordinari per adaptar-se a totes les circumstàncies. No saben, per exemple, que Samaranch va ser el primer president de la Diputació franquista de Barcelona que va parlar en català als plens, que va treure de l'exili de les golfes el bust de Prat de la Riba —"per Catalunya i l'Espanya gran"—, que va fer tornar a la porta de la plaça de Sant Jaume la inscripció daurada "Palau de la Generalitat". Cap problema.

Uns dies abans del retorn de Tarradellas a Barcelona, aquest cop sense aranja però davant de la taula de billar de la Casa dels Canonges, Samaranch encara deia al prohoms amb qui feia una partida.

— Tarradellas no vindrà mai a Barcelona, t'ho puc ben jurar.

Al cap d'unes setmanes, Samaranch i Tarradellas ja eren amics per sempre.

Coautor, amb Arcadi Espada, de 'Samaranch, l'esport del poder'